

Dosarul nr. 2ra-1199/21

Prima instanță - (Judecătoria Cahul, sediul central) jud: D. Bosîi

Instanța de apel - (Curtea de Apel Cahul) jud: N. Bondarenco, T. Berdilă, S. Pilipenco

ÎNCHEIERE

1 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova, a recursului declarat de Ministerul Finanțelor a Republicii Moldova și a recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana împotriva Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Societății cu Răspundere Limitată „DitaEstFarm” cu privire la constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei penale, repararea prejudiciului moral, încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică suportate în cauza penală și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 17 mai 2021 a Curții de Apel Cahul,

c o n s t a ț ă :

La 21 mai 2019, avocatul Dumitran Ignat, acționând în numele și interesele reclamantilor Vdovicenco Tatiana și Vdovicenco Valerii, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, Procuraturii Generale și SRL „DitaEstFarm”, prin care a solicitat: constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale intentate în privința lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana în baza art. 190 alin. (5) din Codul penal; încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției, în baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, a despăgubirii morale de câte 100 000 lei pentru Vdovicenco Tatiana și Vdovicenco Valerii; încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a despăgubirii morale în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 în cuantum de câte 50 000 lei pentru Vdovicenco Tatiana și Vdovicenco Valerii; încasarea de la SRL „DitaEstFarm” în beneficiul lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, a sumei de 10 000 dolari; încasarea cu titlu de prejudiciu material, din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana, în cuantum de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică pe cauza penală; încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Vdovicenco Valerii și

Vdovicenco Tatiana, cu titlu de cheltuieli de judecată pentru examinarea prezentei cauze civile, a sumei de 5 000 lei; obligarea Procurorului General al Republicii Moldova să aducă scuze oficiale, în formă scrisă, față de Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana.

În motivarea acțiunii a indicat că la 26 februarie 2016 Judecătoria Cahul, sediul central, examinând cauza penală în privința lui Valerii și Tatiana Vdovicenco în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, a hotărât: „Vdovicenco Valerii se achită de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) CP al RM, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii (dosarul penal nr.1-230/2013 (2012150064)). Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana se achită de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) CP al RM, pe motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii (dosarul penal nr.1-229/2013 (2012150651)). Acțiunile civile înaintate de Coev Alexandra, Nucă Vasile, Buiucli Roman și SRL „DitaEstFarm”, se lasă fără soluționare. Măsura de asigurare sechestrul aplicat pe bunurile imobile și mobile, care aparțin cu drept de proprietate lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana și pe conturile bancare deschise pe numele acestora, se ridică”.

A menționat că Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana au fost învinuiți de către organul de urmărire penală de faptul că împreună și prin înțelegere prealabilă, la 25 spre 26 mai 2011, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane au însușit de la Întreprinderea Mixtă MoldoRomână „DitaEstFarm” SRL prin înșelăciune și abuz de încredere bani în valoare de 117 600 euro, echivalentul a 1 849 764 de lei, sub pretextul vânzării în termenele și condițiile stipulate în antecontractul de vânzare-cumpărare din 24 mai 2011, încheiat între Întreprinderea Mixtă MoldoRomână „DitaEstFarm” SRL și SRL „Val-Ghimbir” reprezentată de către fondatorii săi Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana a cotelor-părți din capitalul social al SRL „Val-Ghimbir” prin încheierea unui contract de vânzare-cumpărare în formă autentică în termenul limită de 4 luni, cu condiția, că bunul imobil situat în or. Cahul, str. Ștefan cel Mare-26, ap.34, să fie în patrimoniul întreprinderii liber de orice viciu juridic, însă în termenul limită de 4 luni, n-a încheiat contractul respectiv de vânzare-cumpărare și la 19 septembrie 2011 au decis să vândă lui Nguyen Si Trung Kybunul, imobilul situat în or. Cahul, str. Ștefan cel Mare-26, ap.34, la prețul de 170 000 euro, primind în calitate de arvună suma de 43 223 euro, obligându-se să încheie contractul de vânzare-cumpărare în formă autenticată până la 31 octombrie 2011.

Astfel, organul de urmărire penală a încadrat acțiunile lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana în baza art.190 alin.(5) din Codul penal - escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșirea în proporții deosebit de mari. Totodată de către organul de urmărire penală Vdovicenco Valerii a fost învinuit de faptul că având intenția la însușirea bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, pe parcursul perioadei 28 februarie 2009 – 16 februarie 2011, prezentând informații intenționate false despre faptul, că ar avea dreptul să acumuleze bani pentru investirea în SRL „Val-Ghimbir”, abuzând de încrederea părții vătămate Vasilii Mihnev, sub pretextul investirii în SRL „Val-Ghimbir”, știind cu certitudine, că nu-i va restitui banii și nu va investi banii în întreprinderea nominalizată, a dobândit ilegal de la Vasilii Mihnev suma de 25 990 euro, echivalentul a 421 038 de lei moldovenești,

cauzându-i părții vătămate Vasilii Mihnev un prejudiciu material considerabil în valoare de 421 038 lei moldovenești.

Tot de către organul de urmărire penală Vdovicenco Valerii a fost învinuit că el, având intenția de a însuși bunurile altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, la 4 august 2009, prezentând informații intenționate false despre faptul, că ar avea dreptul să acumuleze bani pentru investirea în SRL „Val-Ghimbir”, abuzând de încrederea părții vătămate Alexandru Chiosa, sub pretextul investirii în SRL „Val-Ghimbir”, știind cu certitudine, că nu-i va restitui banii și nu va investi banii în întreprinderea nominalizată, a dobândit ilegal de la Alexandru Chiosa, suma de 10 000 euro, echivalentul a 160 200 lei moldovenești, cauzându-i părții vătămate Alexandru Chiosa un prejudiciu material considerabil în valoare de 160 200 lei moldovenești.

Tot de către organul de urmărire penală Vdovicenco Valerii a fost învinuit că el, având intenția la însușirea bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, pe parcursul perioadei 30 ianuarie 2010 – 14 august 2010, prezentând informații intenționate false despre faptul, că ar avea dreptul să acumuleze bani pentru investirea în SRL „Val-Ghimbir”, abuzând de încrederea părții vătămate Roman Buiucî, sub pretextul investirii în SRL „Val-Ghimbir”, știind cu certitudine, că nu-i va restitui banii și nu va investi banii în întreprinderea nominalizată, a dobândit ilegal de la Roman Buiucî, suma de 13 662,31 de euro, echivalentul a 219 963,19 lei moldovenești, cauzându-i părții vătămate Roman Buiucî un prejudiciu material considerabil în valoare de 219 963,19 lei moldovenești.

Tot de către organul de urmărire penală Vdovicenco Valerii a fost învinuit că el, având intenția la însușirea bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, pe parcursul perioadei 10 octombrie 2010 – 9 iunie 2011, prezentând informații intenționate false despre faptul, că ar avea dreptul să acumuleze bani pentru investirea în SRL „Val-Ghimbir”, abuzând de încrederea părții vătămate Coev Ivan, sub pretextul investirii în SRL „Val-Ghimbir”, știind cu certitudine, că nu-i va restitui banii și nu va investi banii în întreprinderea nominalizată, a dobândit ilegal de la Coev Ivan, suma de 12 075 de dolari, echivalentul a 138 566,01 lei moldovenești, cauzându-i părții vătămate Coev Ivan un prejudiciu material considerabil în valoare de 138 566,01 lei moldovenești.

Tot de către organul de urmărire penală Vdovicenco Valerii a fost învinuit că el, având intenția la însușirea bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, pe parcursul perioadei 22 septembrie 2010, prezentând informații intenționate false despre faptul, că ar avea dreptul să acumuleze bani pentru investirea în SRL „Val-Ghimbir”, abuzând de încrederea părții vătămate Vasile Nucă, sub pretextul investirii în SRL „Val-Ghimbir”, știind cu certitudine, că nu-i va restitui banii și nu va investi banii în întreprinderea nominalizată, a dobândit ilegal de la Vasile Nucă, suma de 8 000 euro, echivalentul a 127 738,40 de lei moldovenești, cauzându-i părții vătămate Vasile Nucă un prejudiciu material considerabil în valoare de 127 738,40 de lei moldovenești.

Tot de către organul de urmărire penală Vdovicenco Valerii a fost învinuit că el, având intenția la însușirea bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, pe parcursul perioadei 5 februarie 2011 – 3 iulie 2011, prezentând informații intenționate false despre faptul, că ar avea dreptul să acumuleze bani pentru investirea în SRL „Val-Ghimbir”, abuzând de încrederea părții vătămate Alexandra Coeva, sub pretextul investirii în SRL „Val-Ghimbir”, știind cu

certitudine, că nu-i va restitui banii și nu va investi banii în întreprinderea nominalizată, a dobândit ilegal de la Alexandra Coeva, suma de 8 315,95 de euro, echivalentul a 140 153,69 de lei moldovenești, cauzându-i părții vătămate Alexandra Coeva un prejudiciu material considerabil în valoare de 140 153,69 de lei moldovenești.

Astfel, Valerii Vdovicenco a fost învinuit că a dobândit ilicit bunurile lui Vasili Mihnev, Alexandru Chiosa, Roman Buiucî, Ivan Coev, Vasile Nucă și ale Alexandrei Coeva, în valoare totală de 1 207 659,29 de lei moldovenești, cauzând ultimilor un prejudiciu material considerabil în valoare totală de 1 207 659,29 de lei moldovenești.

Acțiunile lui Vdovicenco Valerii au fost încadrate de către organul de urmărire penală în prevederile art. 190 alin. (5) din Codul penal, escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari.

Reprezentantul reclamantilor a susținut că la 7 septembrie 2016 Curtea Supremă de Justiție examinând cererea înaintată de administratorul SRL „DitaEstFarm” privind strămutarea judecării cauzei penale în privința lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana, învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) din Codul penal, de la Curtea de Apel Cahul la o altă instanță egală în grad (termenul de examinare a strămutării: 26 august 2016 – 7 septembrie 2016), a dispus: respingerea cererii administratorului SRL „Dita EstFarm”, Chirtoacă Iurie, privind strămutarea judecării cauzei penale în privința lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana de la Curtea de Apel Cahul la o altă instanță egală, ca fiind neîntemeiată.

La 22 noiembrie 2016 Curtea Supremă de Justiție, examinând cererea înaintată de Negoită Valerii în numele lui Buiucî Roman, Nucă Vasile și Coeva Alexandra privind strămutarea judecării cauzei penale în privința lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana, învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) din Codul penal, de la Curtea de Apel Cahul la o altă instanță egală în grad (termenul de examinare a strămutării: 14 noiembrie 2016 – 22 noiembrie 2016), a dispus: respingerea cererii avocatului Negoită Valerii în numele lui Buiucî Roman, Nucă Vasile și Coeva Alexandra privind strămutarea judecării cauzei penale în privința lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana de la Curtea de Apel Cahul la o altă instanță egală în grad, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 30 noiembrie 2016 au fost respinse cererile procurorului în Procuratura raionului Cahul, Soltan Vasile, Coeva Alexandra, Nucă Vasile și avocatului Negoită Valerii în interesele apelantului Buiucî Roman de repunere în termenul de declarare a apelului.

Au fost respinse ca fiind depuse peste termen cererile de apel declarate de către Mihnev Vasilii; procurorul în Procuratura r-lui Cahul, Soltan Vasile; Chiosa Alexandru; avocatul Negoită Valerii în interesele apelanților Coeva Alexandra; Nucă Vasile, Buiucî Roman și cel depus de avocatul Rusu Victor în interesele ÎM „DitaEstFarm” SRL. Cu menținerea sentinței Judecătoriei Cahul din 26 februarie 2016, privindu-i pe Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana învinuiți în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.190 alin.(5) din Codul penal.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 30 mai 2017 au fost admise recursurile ordinare declarate de reprezentantul SRL „DitaEstFarm”, Chirtoacă Iurie, partea vătămată Chiosa Alexandru, partea vătămată Mihnev Vasilii și

avocatul acestuia Mățăblîndă Victor, avocatul Negoită Valerii în numele părților vătămate Coeva Alexandra, Nucă Vasile și Buiucî Roman, cu casarea parțială a deciziei Curții de Apel Cahul din 30 noiembrie 2016 în partea respingerii apelurilor declarate de părțile vătămate Mihnev Vasilii, Chiosa Alexandru, Nucă Basile, Buiucî Roman și cel depus de reprezentantul SRL „DitaEstFarm”, Chirtoacă Iurie, în cauza penală în privința lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La aceeași dată (30 mai 2017) judecătorul Ghenadie Nicolaev a expus opinie separată pe marginea cauzei penale în privința lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 17 iunie 2018 au fost respinse ca neîntemeiate cererile apelanților Mihnev Vasilii, Chiosa Alexandru, Coeva Alexandra, Nucă Vasilii, Buiucî Roman, avocatului Negoită Valerii și reprezentantului SRL „DitaEstFarm” de repunere în termenul de declarare a apelului.

S-au respins ca fiind depuse peste termen, cererile de apel declarate de către Mihnev Vasilii, Chiosa Alexandru, avocatul Negoită Valerii în interesele apelanților Coeva Alexandra, Nucă Vasilii, Buiucî Roman și cea depusă de SRL „DitaEstFarm”, cu menținerea fără modificări a sentinței Judecătoriei Cahul din 26 februarie 2016 de învinuire a numiților Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana, de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.190 alin.(5) din Codul penal.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 mai 2018, au fost respinse ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către părțile vătămate Mihnev Vasilii și Chiosa Alexandru, reprezentantul SRL „DitaEstFarm” Chirtoacă Iurie, avocatul Negoită Valerii în numele părților vătămate Coeva Alexandra, Nucă Vasilii, Buiucî Roman, cu menținerea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 17 ianuarie 2018, în cauza penală privindu-i pe Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana.

Reclamanții și-au întemeiat pretențiile în baza prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Au invocat că examinarea cauzei, inclusiv cu termenul urmăririi penale, a durat șase ani, din 2012 până în 2018. Astfel, prin acțiunile ilicite ale procuraturii, ale organului de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești, le-a fost cauzat un prejudiciu material, constituit din cheltuieli de asistență juridică suportate pe parcursul examinării cauzei penale.

De asemenea prin acțiunile ilicite ale procuraturii, ale organului de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești, le-a fost cauzat și prejudiciul moral, manifestat prin incertitudine și neliniște, stări continue, care au durat o perioadă de 6 ani și care au dus la înjosirea demnității lor profesionale.

Mai mult termenul examinării cauzei penale constituie o vădită încălcare a termenului rezonabil de judecare a cauzei. Tergiversarea judecării cauzei penale, este imputată instanțelor judecătorești. Un aport esențial la termenul examinării cauzei penale, l-a avut reprezentantul părții vătămate a întreprinderii „DitaEstFarm”, care prin diferite metode amâna examinarea cauzei, înaintând cereri de strămutare a cauzei într-o altă instanță egală în grad, cereri care din start erau

neîntemeiate. În consecință, pentru intentarea cauzei penale, au estimat prejudiciul moral la suma de 100 000 lei pentru fiecare.

Iar pentru încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale consideră că le-a fost cauzat și un prejudiciu moral estimat în mărime de 50 000 lei pentru fiecare.

Consideră că, dosarul penal a fost intentat la insistența SRL „DitaEstFarm”, care a avut un singur scop, de a-i priva de libertate.

Tot reprezentantul SRL „DitaEstFarm” având calitatea de parte vătămată pe respectiva cauză penală, a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 dolari. Astfel prin acțiunile întreprinse de către SRL „DitaEstFarm” pe cauza penală dată, au fost aduse daune morale pe care le estimează în cuantum de 10 000 dolari, a câte 5 000 de dolari pentru fiecare.

Ținând cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de circumstanțele și de complexitatea cauzei, precum și de conduita instanțelor de judecată și importanța procesului, consideră necesar de a solicita în baza art.2 alin.(1) și (6), art.4 alin.(2) și (3), art.5 alin.(1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale și încasarea despăgubirii pentru prejudiciul moral în mărime de câte 20 000 lei pentru fiecare.

Prin hotărârea din 14 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, s-a admis parțial acțiunea.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vdovicenco Valeriu, suma prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Tatiane Vdovicenco, suma prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vdovicenco Valeriu și Vdovicenco Tatiana, suma de 10 000 lei, pentru asistența juridică prestată la urmărirea penală și examinarea cauzei penale.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vdovicenco Valeriu și Vdovicenco Tatiana, suma de 5 000 lei, pentru asistența juridică prestată pe cauza civilă.

S-au respins pretențiile lui Vdovicenco Valeriu și Vdovicenco Tatiana, privind repararea prejudiciului moral, reieșit din încălcarea termenului rezonabil a urmăririi penale și examinarea cauzei penale.

S-au respins pretențiile lui Vdovicenco Valeriu și Vdovicenco Tatiana, privind încasarea de la SRL „Dita Est Farm”, a prejudiciului moral de 10 000 dolari SUA.

S-au respins pretențiile lui Vdovicenco Valeriu și Vdovicenco Tatiana, privind obligarea Procurorului General a Republicii Moldova, de a aduce scuze oficiale în formă scrisă față de Vdovicenco Valeriu și Vdovicenco Tatiana.

Hotărârea primei instanțe a fost contestată cu apel de către pârâții Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală și reclamantii Vdovicenco Valeriu și Vdovicenco Tatiana, reprezentați de avocatul Dumitran Ignat.

Prin decizia din 17 mai 2021 a Curții de Apel Cahul, s-au respins apelurile declarate de Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală.

S-a admis apelul declarat de avocatul Dumitran Ignat în interesele lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana și apelul lui Vdovicenco Tatiana și Vdovicenco Valerii.

S-a casat parțial hotărârea din 14 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, în partea încasării despăgubirii pentru prejudiciul moral și aducerii scuzelor oficiale de către Procuratura Generală, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri după cum urmează.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiție a despăgubirii pentru prejudiciul moral în beneficiul lui Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana a câte 100 000 lei fiecare.

S-a respins ca fiind neîntemeiată cerința privind aducerea scuzelor oficiale din partea Procuraturii Generale.

În rest, hotărârea din 14 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, s-a menținut fără modificări.

În motivare, Colegiul instanței de apel a conchis că, acțiunile întreprinse de organele de urmărire penală, procuratură și instanțele de judecată față de reclamantii Vdovicenco Valerii și Vdovicenco Tatiana, au cauzat acestora un prejudiciu moral, considerent din care Statul, poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat.

Reclamantii, în temeiul prevederilor art. 1998, 2007 din Codul civil și art. 3, art. 6, art.11 alin.(1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, au dreptul de a pretinde la repararea prejudiciului cauzat pentru atragere neîntemeiată la răspundere penală.

A reținut că din materialele dosarului rezultă cert că cauza penală în privința reclamanților a durat timp de 6 ani și s-a soldat cu achitarea lor, fapt ce instituie răspunderea patrimonială a Statului.

Instanța de apel a remarcat că pronunțarea sentinței de achitare a reclamanților nu este suficientă pentru a constitui o satisfacție echitabilă a suferințelor, pornind din natura drepturilor personale lezate și locul lor în sistemul de valori al persoanei, caracterul și gradul suferințelor psihice cauzate. Prin tragerea ilegală la răspundere penală, lor li s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar suferințele psihice provocate de o atare măsură, pot și trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri.

Din acest considerent, a conchis că suma de 50 000 lei acordată cu titlu de prejudiciu moral prin prisma Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 de instanța de fond, nu constituie un quantum echitabil și nu corespunde cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către acestea, suma de 100 000 lei pentru fiecare, constituind o satisfacție echitabilă și rezonabilă a victimei daunei.

În ceea ce privește capătul de acțiune privind repararea prejudiciului moral prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, a remarcat că instanța de fond justificat a statuat netemeinicia acestuia.

În ceea ce privește pretenția privind încasarea prejudiciului material din contul SRL „DitaEstFarm” în sumă de 10 000 dolari, Colegiul a reținut că SRL „DitaEstFarm” nu a acționat ilicit față de soții Vdovicenco, or faptul sesizării organului de urmărire penală de a verifica acțiunile lor nu atestă vinovăția SRL „EstDitaFarm” ce ar institui obligația acesteia de a repara prejudiciul patrimonial. Mai mult, nu există cadru legal ce ar institui răspunderea persoanei pe faptul sesizării organelor de urmărire penală privind verificarea acțiunilor or inacțiunilor

anumitor persoane. În atare împrejurări sesizarea nu poate fi apreciată ca o acțiune de defăimare, iar organele de drept având obligația de a examina plângerea în vederea existenței sau nu a elementelor de infracțiune.

La 18 iunie 2021, prin intermediul poștei (vol.III, f.d.189), Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei 17 mai 2021 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei decizii noi prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului, a invocat că decizia este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată în baza temeiurilor de recurs prevăzute de art. 432 alin. (1), (2) lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă.

Consideră că instanțele de judecată eronat și neîntemeiat au dispus admiterea parțială a acțiunii, or, acțiunile organelor de urmărire penală, în contextul circumstanțelor derulate, la caz au fost întemeiate și legale, din care considerente pretențiile reclamantului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

A susținut că nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală sau ale procurorului (cerință prevăzută de art.3 din Legea nr.1545), acțiunile ale organului de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor de judecată, fiind în strictă conformitate cu prevederile legale.

Totodată, a invocat că instanța de apel și-a întemeiat soluția în baza prevederilor art. 11 alin. (1) lit. a), b), c), d), e), f), g), h) alin. (2) și (3) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, însă, nu a luat în considerare prevederile literelor a), b), c), d), e), f), g), h) din alin. (1) art. 11 din Legea menționată.

Cât privește rezonanța socială a învinuirii aduse reclamantilor, a menționat că reclamantii nu au prezentat probe ce ar demonstra că acuzarea adusă acestora de către Procuratura a fost subiectul unor articole de presă sau ar fi fost o știre cunoscută de întreaga localitate.

Argumentul reclamantilor că au fost nevoiți să suporte cheltuieli de asistență juridică în cadrul procesului penal este neîntemeiat, or, reclamantii puteau să beneficieze de asistența juridică garantată de stat.

În concluzie, a remarcat că este greșită soluția instanțelor de judecată cu privire la recuperarea prejudiciului moral, deoarece nu au fost constatate temeiurile, care ar acorda dreptul reclamantilor la repararea prejudiciului în baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

La 24 iunie 2021, Ministerului Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei din 17 mai 2021 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și a hotărârii, cu emiterea unei decizii noi prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului, a invocat că decizia este neîntemeiată, ilegală și pasibilă de a fi casată în baza temeiurilor de recurs prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă.

A susținut că, legea națională califică acțiunea ca fiind ilicită după elementele sale constitutive. Aceste elemente (latura subiectivă și latura obiectivă) sunt prevăzute direct în definiția legală menționată mai sus și din normele generale de calificare a componenței faptei ilegale. Una din elementele indispensabile reprezintă latura subiectivă și anume vinovăția, care se manifestă prin intenția subiectului îndreptată spre realizarea acțiunii ilicite. Acest semn distinctiv este indicat și în

articolul menționat supra, și anume încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale.

O acțiune nu poate fi calificată ca fiind ilicită atâta timp cât nu este dovedită intenția subiectului în cauză.

Totodată, a menționat că nici un articol din actele normative nu se aplică în mod independent fără interacțiunea lor logico-juridică, doar în fenomenul corelaționării legale se realizează tehnica legislativă, nu numai în elaborarea normelor, ci și în aplicarea lor.

Din acest considerent, a invocat că este greșită poziția instanțelor de judecată, precum că repararea prejudiciului cauzat poate fi motivat doar prin prisma art. 6 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, fără coroborarea necesară a articolelor din actul normativ.

Legiitorul a oferit posibilitate persoanelor, care pretind că au fost prejudiciate, să conteste acțiunile organelor de urmărire penală și ale procuraturii, determinându-se caracterul ilicit al acțiunilor și anume vinovăția acestora, or aplicarea măsurilor procesuale au fost modalități necesare pentru a elucida toate circumstanțele importante ale cauzei penale în scopul aflării adevărului, acumulării probelor și asupra evitării riscului influențării asupra bunului mers al urmăririi penale.

La fel, și CEDO oferă dreptul respectiv persoanelor care se află în pericolul de a fi eventuale victime în urma abuzului de drept din partea organelor de stat. Art. 5.4 al Convenției prevede că orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.

Prin urmare, adoptarea sentinței de achitare nu atrage după sine automat concluzia că acțiunile organelor de urmărire penală și ale procuraturii au fost ilicite în cauza respectivă.

La fel, consideră că suma prejudiciului moral acordată în beneficiul fiecărui reclamant, este una exagerată.

La 29 iulie 2021, Ministerului Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 17 mai 2021 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și a hotărârii, cu emiterea unei decizii noi prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului, a invocat că decizia este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată în baza temeiurilor de recurs prevăzute de art. 432 alin. (1) și (2) lit. c) din Codul de procedură civilă.

A susținut că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

Dispozițiile art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, stabilesc că „este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală [...]”.

În sensul prevederilor enunțate rezultă expres că angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite, respectiv nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului.

La caz, din materialele cauzei rezultă că acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală nu au fost declarate ilegale. Astfel, nu sunt întrunite condițiile impuse imperativ de lege - atragerea ilegală la răspundere penală - și pretențiile urmează a fi respinse.

Iar, din acest motiv, consideră că soluția instanței de fond de a acorda despăgubire morală este una neîntemeiată și bazată pe presupuneri și deduceri, ceea ce contravine prevederilor art.239 din Codul de procedură civilă.

La fel, a invocat că în este neîntemeiată și soluția instanței privind încasarea despăgubirii pentru prejudiciul material suportat, întrucât sunt inaplicabile prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 la acțiunea de față.

Or, reclamantii/intimați nu au solicitat să le fie asigurat asistență juridică garantată de stat, dar a apelat la avocat privat întru prestarea serviciilor juridice. Astfel statul nu a participat într-un careva mod în relații contractuale cu reclamantul pentru prestarea serviciilor juridice. Mai mult ca atât, cuantumul de 10 000 lei pentru fiecare este neîntemeiat, și nu corespunde practicii Curții Europene.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la 3 iunie 2021, prin intermediul poștei (vol. III, f.d.184).

Dovada legală de recepționare a deciziei de către Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor la dosar lipsește.

Din aceste motive, Colegiul consideră recursurile declarate în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Copiile cererilor de recurs au fost comunicate părților.

La 22 iulie 2021 și ulterior la 18 august 2021, Procuratura Generală a depus referință la recursul declarat de Ministerul Finanțelor și la recursul declarat de Ministerul Justiției, prin care a menționat că poziția acesteia se ajustează cu cea a Ministerului Finanțelor și Ministerului Justiției, solicitând admiterea recursurilor declarate.

Examinând temeiurile recursurilor declarate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs depuse nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurențelor cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursurile declarate de Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibile recursurile depuse de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari